

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247969

ความรับผิดและแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า
ของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์
PRODUCT LIABILITY AND DISPUTE RESOLUTION METHODS OF
VEHICLE BUSINESS OPERATORS

บุรุษริกา ทับเกตุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยวังนันทน์

พ.ศ. 2554

247969

ความรับผิดชอบและแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า
ของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์

บุณทริกา ทับเกตุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

Product Liability and Dispute Resolution Methods of Vehicle Business Operators

BUNDHARIKA TUBKET

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรับผิดชอบและแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น
จากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์

เสนอโดย บุษมาภรณ์ ทับเกตุ

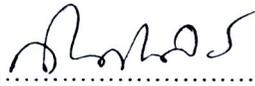
สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตัณศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ธีรวัฒน์ จันทรมบูรณ์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตัณศิริ)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ธีรวัฒน์ จันทรมบูรณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมล โชคเหมาะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา จิตรน้อมรัตน์)

วันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2557

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความรับผิดชอบและแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์
ชื่อผู้เขียน	บุณทริกา ทับเกตุ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา คัมศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ธีรวัฒน์ จันทรสุมบูรณ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

247969

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายในเรื่องความรับผิดชอบและแนวทางในการระงับข้อพิพาทจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ และวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและแนวทางในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเยอรมนี รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภครถยนต์ให้ดีขึ้น

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองกับผู้บริโภคในด้านความรับผิดชอบของผู้ขายในความชำรุดบกพร่องของรถยนต์ โดยการเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ให้ผู้ซื้อ (Replace) ซึ่งแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการบัญญัติกฎหมายให้ผู้ซื้อสามารถขอเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ได้ไว้ในกฎหมายเลมอน (Lemon Law) อีกทั้งในกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการเรียกเก็บสินค้าที่อาจเป็นอันตรายออกจากตลาด (Recall) แม้จะมีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 แต่ก็มีข้อจำกัดคือ ต้องเป็นข้อพิพาทในชั้นศาลและเป็นดุลพินิจของศาล นอกจากนี้ ในเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการนั้น พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ของประเทศไทยก็ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตการไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ซึ่งต้องอาศัยการตีความ

ในเรื่องปัญหาในการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์นั้น พบว่าประเทศไทยยังไม่มีการใช้การระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution (ADR)) ตามหลักการระงับข้อพิพาททางเลือก และใน

เรื่ององค์กรระดับข้อพิพาทตามแบบสากลก็ยังมีปัญหาในการก่อตั้ง ทำให้ยังไม่มีองค์กรดังกล่าวมาช่วยเยียวยาปัญหาผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

(1) ควรให้มีกฎหมายเฉพาะเรื่องให้ผู้ซื้อสามารถเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ได้ (Replace) โดยนำหลักกฎหมายเลมอน (Lemon Law) ของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ (2) ควรเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจเรียกเก็บสินค้ารถยนต์ที่อาจเป็นอันตรายออกจากตลาดได้ (Recall) (3) ควรเพิ่มข้อกำหนดถึงพฤติการณ์หรือกรณีต่างๆ เพื่อกำหนดขอบเขตการไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 7 (2) และ (3) ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (4) ควรให้มีการใช้วิธีการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution (ADR)) ตามหลักการระงับข้อพิพาททางเลือกมากขึ้นในประเทศไทยสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ (5) ควรให้มีมาตรการของรัฐ ส่งเสริมให้องค์กรเอกชนภาคอุตสาหกรรมรถยนต์ร่วมตัวจัดตั้งองค์กรระงับข้อพิพาททางเลือกต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ให้เป็นรูปธรรมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

Thesis Title	Product Liability and Dispute Resolution Methods of Vehicle Operators
Author	Bundharika Tubket
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Kalaya Tansiri
Co-Thesis Advisor	Teeravath Chantarasomboon
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

247969

The purpose of this thesis is to study legal measures concerning Product Liability and Dispute Resolution Methods of Vehicle Operators of Thailand, comparing with those of foreign countries, and to analyze legal problems concerning Product Liability and Dispute Resolution Methods of Vehicle Operators of Thailand, comparing with those of the United States of America, Germany and Japan. This thesis also proposes the recommendation to revise the above-mentioned law for better consumer protection.

According to this thesis, it is found that, in Thailand, there is no provision on the replacement for defective cars (“Replace”) but, in the United States of America, this provision has been stipulated in Lemon Law. For legal problems on “Recall”, even though it has been stipulated in Consumer Case Procedure Act B.E. 2551, there are some limitations, namely, it must be in stage of court trial and it is the discretion of the judge. Besides, the exemption clauses in Product Liability Act B.E. 2551 of Thailand are unclear and needed to be interpreted.

Regarding legal problem on Dispute Resolution between consumers and vehicle operators, in Thailand, Alternative Disputed Resolution is rarely conducted. Moreover, in Thailand, there is no universal Dispute Resolution Centre to appropriately resolve the disputes between consumers and vehicle operators.

For resolving these problems, the researcher opionates that (1) there should be a specific law on Replace as enforced by Lemon Law of the United States of America. (2) There should be a provision in Consumer law to authorize Consumer Protection Committee on Recall. (3) There should be provision on circumstances and cases on the exemption clauses of Product Liability Act B.E. 2551 to make the liability limitation of vehicle operators clearer. (4) There

247969

should be more Alternative Dispute Resolution for consumer and vehicle operators. (5) There should be governmental measures to promote the concrete means to settle the Dispute Resolution Centre of Vehicle Operators for consumer protection.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ และท่านอาจารย์ธีรวัฒน์ จันทรมบูรณ์ ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และกรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ดียิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ชีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณาได้รับเป็น ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ และรองศาสตราจารย์ พินิจ ทิพย์มณี ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการ ปรับปรุงแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

และขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่จรรยารัตน์ ทับเกตุ ที่เป็นกำลังใจสำคัญและให้การ สนับสนุนผู้เขียนในทุกๆ ด้านจนสามารถสำเร็จการศึกษาถึงระดับมหาบัณฑิต และขอขอบคุณ คุณชัยปิติ ม่วงกุล หัวหน้าคณะทำงานการพิจารณาจัดตั้งองค์กระรับข้อพิพาทของผู้ประกอบการ กลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ บัณฑิตศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สำเร็จด้วยดี

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาและค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขอมอบความดีให้ทุกท่านที่กล่าวมาด้วย ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียน ขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

บุณฑริกา ทับเกตุ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีในเรื่องความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก	
สินค้าที่ไม่ปลอดภัยและการระงับข้อพิพาท	6
2.1 ความหมายของคำว่าผู้บริโภคและสินค้าที่ไม่ปลอดภัย.....	6
2.1.1 ความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค”	6
2.1.2 ความหมายของคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย”	8
2.2 ทฤษฎีความรับผิดในทางสัญญา.....	10
2.2.1 หลักความสัมพันธ์ทางสัญญา.....	10
2.2.2 หลักความรับผิดในคำรับประกัน.....	14
2.3 ทฤษฎีความรับผิดในทางละเมิด.....	18
2.3.1 ทฤษฎีรับภัย.....	19
2.3.2 ทฤษฎีความผิด.....	21
2.4 ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด.....	25
2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค.....	28

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.6 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท.....	32
2.6.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการฟ้องคดี	33
2.6.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท	35
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวิธีการในการระงับข้อพิพาทต่อ	
 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยเปรียบเทียบกับของ	
 ต่างประเทศ	43
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวิธีการในการระงับข้อพิพาทต่อความ	
เสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทย.....	43
3.1.1 ความหมายของรถยนต์.....	43
3.1.2 ประเภทของสัญญาระหว่างผู้บริโภครถยนต์กับผู้ประกอบการ.....	44
3.1.2.1 สัญญาทั่วไป.....	44
3.1.2.2 สัญญาสำเร็จรูป	44
3.1.3 ลักษณะความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ.....	45
3.1.3.1 ละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	45
3.1.3.2 ตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.....	48
3.1.3.3 ตามกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม.....	49
3.1.3.4 ตามกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่	
ปลอดภัย	50
3.1.4 ประเภทของความเสียหาย.....	53
3.1.4.1 ความเสียหายจากการผิดสัญญาตาม	
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	53
3.1.4.2 ความเสียหายจากละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	54
3.1.4.3 ความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยตามพระราชบัญญัติ	
ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก	
สินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551.....	54
3.1.5 การเยียวยาความเสียหายและวิธีการระงับข้อพิพาท.....	55
3.1.5.1 การเยียวยาความเสียหาย.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.5.2 การใกล้เคียงหรือการประนอมข้อพิพาท.....	59
3.1.5.3 การอนุญาตตุลาการ.....	61
3.1.6 กระบวนการในการฟ้องคดีผู้บริโภค.....	62
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดและวิธีการในการระงับข้อพิพาท ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยของต่างประเทศ	65
3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	65
3.2.1.1 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายสัญญา.....	65
3.2.1.2 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายละเมิด.....	66
3.2.1.3 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายความรับผิดต่อ ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย.....	67
3.2.1.4 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายเลมอน (Lemon Law)..	71
3.2.1.5 การเยียวยาความเสียหายและการระงับข้อพิพาท.....	76
3.2.2 ประเทศญี่ปุ่น.....	79
3.2.2.1 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายสัญญา.....	80
3.2.2.2 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายละเมิด.....	81
3.2.2.3 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายความรับผิดต่อ ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย.....	81
3.2.2.4 การเยียวยาความเสียหายและการระงับข้อพิพาท.....	84
3.2.3 ประเทศเยอรมนี.....	89
3.2.3.1 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายสัญญา.....	89
3.2.3.2 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายละเมิด.....	90
3.2.3.3 ความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายความรับผิดต่อ ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย.....	90
3.2.3.4 การเยียวยาความเสียหายและการระงับข้อพิพาท.....	93
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดและแนวทางใน การระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการ กลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1 ปัญหาความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของรถยนต์ที่ผู้ขายไม่ยอมเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ให้ผู้ซื้อ.....	97
4.2 ปัญหาการเรียกเก็บสินค้ารถยนต์ที่อาจเป็นอันตรายออกจากตลาด.....	98
4.3 ปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตการไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ประกอบการ.....	98
4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์.....	99
4.5 ปัญหาการก่อตั้งองค์กรระงับข้อพิพาท.....	100
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	102
5.1 บทสรุป.....	102
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก (กฎหมายเลมอนระดับมลรัฐ)	116
ประวัติผู้เขียน	127